

บทคัดย่อ

หัวข้อศึกษา ปัญหาและแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนคร : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา นางจอมขวัญ อีตะ

การเสนอผลงานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครพิษณุโลกและเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ตลอดจนปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนคร และนำมาใช้เป็นแนวทางทางการจัดการขยะมูลฝอย และกำหนดมาตรการให้ประชาชนหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราชเกิดจากปัจจัยสำคัญหลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม การจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลนครนครศรีธรรมราชเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้สถานที่บำบัดหรือกำจัดขยะมูลฝอยเกิดกองขยะทับถมจำนวนมากไม่สามารถย่อยสลายได้ทัน ส่งผลให้มีกลิ่นเหม็นและน้ำเน่าเสียจากกองขยะไหลลงสู่แม่น้ำสาธารณะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวจังหวัดนครศรีธรรมราช เทศบาลนครนครศรีธรรมราช และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันและใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่พบว่าผู้บริหารเทศบาลนครศรีธรรมราชมีนโยบายหรือแนวทางให้ประชาชนผู้บริโภคมุขมุขเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนที่จะมีการจัดเก็บขนถ่ายขยะ หรือกำหนดให้เอกชนที่จัดเก็บขนถ่ายได้คัดแยกขยะมูลฝอยก่อนลำเลียงไปยังบ่อกำจัดขยะแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยแล้วยังพบว่า กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันมีเพียงกำหนดรูปแบบขั้นตอนในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมและให้อำนาจแก่หน่วยงานผู้รับผิดชอบไปออกระเบียบกฎเกณฑ์การดำเนินงานด้วยตนเอง ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยในแต่ละจังหวัดไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และถึงแม้รัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้อำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ออกกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลการกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะ ตั้งแต่การเก็บขยะมูลฝอย การขนขยะมูลฝอย และการกำจัดขยะมูลฝอยแล้วก็ตาม ก็เป็นเพียงการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการอย่างกว้าง ๆ เช่น กำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยคัดแยกมูลฝอยทั่วไปออกจากมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนและมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ หรือการกำหนดให้ใช้ถุงหรือภาชนะสำหรับบรรจุขยะมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีความเหนียว ทนทาน ไม่ฉีกง่าย

ไม่รั่วซึม ขนาดเหมาะสม มีฝาปิดมิดชิด ป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค โดยไม่มีการแบ่งแยกสีของถุงหรือภาชนะสำหรับบรรจุขยะมูลฝอยทั่วไปตามประเภทของขยะ แต่กฎเกณฑ์ดังกล่าวยังไม่เป็นที่รับรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนแต่อย่างใด

ดังนั้น เมื่อประชาชนเป็นแหล่งผลิตขยะมูลฝอย การแก้ไขปัญหาหรือการจัดการขยะมูลฝอยจึงต้องเริ่มจากประชาชนเช่นกัน เทศบาลนครนครศรีธรรมราชและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสร้างความร่วมมือในชุมชนโดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยผ่านโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานรัฐ และรัฐจะต้องเร่งบัญญัติกฎหมายกำหนดมาตรการ วิธีการ ในการจัดการขยะและใช้มาตรการทางกฎหมายดังกล่าวเป็นแนวทางในการควบคุมให้ทุกหน่วยงานต้องถือปฏิบัติต่อไป